

Vuoden 2024 talousarvion muutos

KH 23.09.2024 § 307

Vuoden 2024 talousarvion ja sen täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaan:

Kaupungin palvelutoiminta rahoitetaan pääosin verotuloilla ja valtionosuuksilla, joiden taso alenee voimakkaasti vuodesta 2024 alkaen tulotason vakiintuessa sote-uudistuksen jälkeiselle pysyväälle tasolle. Samanaikaisesti menot kasvavat ja kaupungin talous kääntyy alijäämäiseksi. Kaupungin taloudessa onkin yli 20 milj. euron sopeutustarve.

Vuoden 2024 talousarvio sisältää talouden sopeutustoimenpiteitä, mutta toimenpiteet eivät ole riittäviä talouden saamiseksi tasapainoon. Nettomenojen tasoa alentavia toimenpiteitä tulee kasvattaa vuosina 2025-2026 ja rinnalla on lisäksi arvioitava veroperusteiden muutoksen tarpeellisuutta. Vuosien 2025-2026 toimenpiteiden valmistelu tehdään siten, että toimenpiteiden kokonaisuus valmistuu maaliskuun 2024 loppuun mennessä ja kokonaisuudesta päätetään kevätkaudella 2024. Tavoitteena on, että osa toimenpiteistä pystyttäisiin käynnistämään jo vuonna 2024, jotta vuoden 2024 alijäämä pienenesi talousarvion mukaisesta.

Mittavan sopeutustarpeen johdosta tavoitteena on, että vuoden 2024 talousarvioon ei tulla tekemään talousarviomuutoksia, jotka kasvattavat kokonaisuutena kaupungin nettomenoja. Mikäli esitetyt toimenpiteet eivät joltain osin toteudu tai talousarvio uhkaa ylittyä muuten, tulee käynnistää muita toimenpiteitä, joiden toteuttamiselle varmistetaan menokasvun pysäyttäminen vuonna 2024. Tällä varmistetaan, että kaupungin talouden vuosien 2025-2026 sopeutustarve ei kasva jo ennakoitusta varsin mittavasta sopeutustarpeesta eikä kaupungin ylijäämäpuskurit syövy vuoden aikana ennakoitua enempää.

Vastaavasti, mikäli investointimenot uhkaavat ylittyä, on käynnistettävä talousarvion toteutumisen varmistavien toimenpiteiden suunnittelu. Toimenpiteet voivat koskea hankkeiden laajuuden tai sisällön muutoksia tai hankkeiden toteutusajan siirtämistä. Toimenpiteiden käynnistäminen on aloitettava välittömästi myös tilanteessa, jossa useammalle vuodelle ajoittuvan hankkeen kokonaiskustannusarvio uhkaa ylittyä, vaikka muutostarve ei koskisi vuotta 2024.

Mikäli vuoden 2024 aikana on tarve tehdä teknisluontoisia talousarvion muutoksia hyväksytyjen nettomenojen sisällä, pyritään mahdolliset muutokset kokoamaan yhteen ja käsittelemään kaupunginvaltuustossa kootusti lähtökohtaisesti huhtikuussa ja syyskuussa. Talousarviomuutoksia käsitellään muina ajankohtina vain erityisestä ja perustellusta syystä.

Kaupunginvaltuusto käsitteli 17.6.2024 § 50 vuoden 2024 talousarvion muutoksia. Muutoksessa huomioitiin valmistuneen talouden sopeutuksen linjauksiin sisältyneiden vuotta 2024 koskevien toimenpiteiden määrärahamuutokset sekä kohdennettiin talousarvioon sisältyneet keskitetyt palkankorotusvaraukset sekä arvio työttömyysvakuutusmaksujen alenemisesta tulosalueille. Muutoksessa huomioitiin myös eräitä teknisluontoisia muita muutoksia.

Vuoden 2024 talouden toteutumasta on raportoitu ohjeiden mukaisesti kuukausittain. Toteutumaennusteiden mukaan on mahdollista tehdä eräitä kuluvan vuoden tulosta parantavia muutoksia.

Talouden toteutumaennusteiden mukaisesti käyttötalous on toteutumassa kokonaisuutena talousarvion mukaisena tai hieman sitä paremmin. Käyttötalouteen esitetään tehtäväksi muutos konsernipalveluiden tulosalueelle. Tulosalueen tuloarviota voidaan korottaa International House Joensuun kustannuspaikan arviota paremman tuloarvion johdosta 0,5 milj. eurolla. Lisäksi toimintamenoarviota voidaan pienentää 0,18 milj. eurolla. Työmatkaliikkumisen

tuki on toteutunut kuluvana vuonna arvioituna pienempänä, lisäksi keskitettyjen koulutusmenojen toteutuma jää talousarviossa arvioitua pienemmäksi.

Käyttötalouden talousarvioon kohdistuu kuitenkin kokonaisuutena riski, että myyntivoittoarvio ei toteudu suunnitellun mukaisesti, mikä heikentäisi kuluvan vuoden toteutumaa. Myyntivoittoarvio sisältyy yleishallinnon tulosalueelle.

Kuluvan vuoden verotilitysten ja vuoden 2023 valmistuvaa verotusta koskevien ennakkotietojen perusteella verotuloja kertynee hieman talousarviossa arvioitua enemmän. Ennakkollisten tietojen mukaan Joensuun maksuunpantu kunnallisvero aleni vuonna 2023 pääasiallisesti sote-uudistuksen seurauksena 56,2 % edellisvuoteen nähden, mikä oli koko maata vähemmän. Koko maan vastaava luku on ennakkotietojen mukaan 58,5 %. Kunnallisveron vuotta 2023 koskevia tilityksiä oikaistaan marraskuussa vastaamaan valmistuvaa verotusta, mikä on nostamassa kuluvan vuoden veroarviota. Tässä vaiheessa kunnallisveroarviota voidaan korottaa 4,5 milj. eurolla. Vastaavasti joulukuussa oikaistaan kuluvan vuoden tilityksiä. Ennakolliset tiedot joulukuun jako-osuuksien oikaisusta julkaistaan vasta loppuvuodesta, mutta on mahdollista, että oikaisu parantaa kuluvan vuoden kertymää nyt ennakkoidusta, mikäli kuntaryhmän jako-osuus säilyy nykyisenä.

Yhteisöverokertymän ennustetaan sen sijaan jäävän talousarviossa arvioitua heikommaksi. Kertymäarvio on alentunut koko maan tasolla vaisun suhdannetilanteen johdosta. Talousarvion yhteisöveroarviota esitetään alennettavaksi 1 milj. eurolla. Kiinteistöveroarviota voidaan sen sijaan nostaa 0,3 milj. eurolla. Kokonaisuutena verotuloarvion muutos olisi siten +3,8 milj. euroa.

Valtionosuuksia on päätösten mukaan kertymässä 0,1 milj. euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Kertymäarviota nostetaan siten 39,55 milj. eurosta 39,65 milj. euroon.

Talousarviomuutoksessa voidaan huomioida myös jo toteutunut osinkotulojen toteutuma. Osinkotuloja kertyy 0,7 milj. euroa arvioitua enemmän. Muutos kohdentuu tuloslaskelmassa muiden rahoitustulojen kohtaan.

Talousarvion arviota poistoeron muutoksesta voidaan myös korjata 0,4 milj. eurolla. Muutos pienentää tilikauden alijäämää.

Yhteenveto

Edellä esitetyistä muutoksista seuraa, että kaupungin vuoden 2024 tilikauden alijäämä on 9,1 milj. euroa. Kesäkuussa hyväksytyn talousarviomuutoksen mukainen talousarvio on 14,8 milj. euroa alijäämäinen.

Vuoden 2024 toteutumaan liittyy edelleen epävarmuutta. Mikäli sijoitusmarkkinoiden kehitys on loppuvuonna myönteinen, on mahdollista, että rahastojen tulos parantaa kuluvan vuoden tulosta. Toisaalta mikäli tonttien ja metsäkiinteistöjen myynti ei etene suunnitellusti, talousarvion myyntivoittotavoitteesta jäädään, mikä puolestaan heikentäisi kuluvan vuoden toteutumaa. Vuoden 2024 toteutuman kannalta merkityksellistä on myös loppuvuoden verotulokehitys. Suurin epävarmuus kohdentuu joulukuussa tehtäviin oikaisuihin sekä kuntaryhmän että kaupungin jako-osuudessa, jotka tarkentuvat vasta vuoden viimeisinä viikkoina.

Muutokset huomioivat peruskaupungin käyttötalousosa sekä peruskaupungin ja ulkoinen tulos- ja rahoituslaskelma on esitetty pykälän liitteenä.

Valmistelija: talousjohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

muuttaa peruskaupungin käyttötalousosaa liitteiden mukaisesti,

muuttaa peruskaupungin ja ulkoista tulos- ja rahoituslaskelmaa liitteiden mukaisesti.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Talousjohtaja Satu Huikuri oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.

KV 30.09.2024 § 70
844/02.02.00.00/2023

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

muuttaa peruskaupungin käyttötalousosaa liitteiden mukaisesti,

muuttaa peruskaupungin ja ulkoista tulos- ja rahoituslaskelmaa liitteiden mukaisesti.

Päätös:

Hyväksyttiin keskustelutta yksimielisesti.